

F Forum Lingwistyczne

nr 5
2018

STUDIA

ARCHIWALIA

POLEMIKI

VARIA

**Wydawca: Instytut Języka Polskiego im. Ireny Bajerowej
Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach**

Redakcja:

Redaktor naczelna – Magdalena Pastuch
Zastępca redaktor naczelnej – Mirosława Siuciak
Sekretarz naukowa – Katarzyna Sujkowska-Sobisz

Komitet Redakcyjny:

Aleksandra Janowska, Karolina Lisczyk, Iwona Loewe, Jacek Warchala

Redakcja językowa:

Beata Kiszka-Pytel, Ewa Ulitzka (język polski); Adam Palka (język angielski)

Redakcja naukowa numeru:

Magdalena Pastuch, Kinga Wąsińska

Recenzenci:

Lista wszystkich recenzentów jest publikowana raz w roku na stronie internetowej: <http://www.forumlingwistyczne.us.edu.pl/recenzenci>

Rada naukowa:

Nam-Shin Cho (Yonsei University, Seul), Mario Enrietti (Università degli Studi di Torino), Jewgenija Karpilowska (Ukraińska Akademia Nauk, Kijów), Stanisław Koziara (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), Aleksander Łukaszaniec (Białoruska Akademia Nauk, Mińsk), Ewa Malinowska (Uniwersytet Opolski), Swietłana Mengel (Uniwersytet Marcina Lutra w Halle), Galina Nieszczymienko (Rosyjska Akademia Nauk, Moskwa), Radosław Pawelec (Uniwersytet Warszawski), Ewa Sławek (Uniwersytet Śląski w Katowicach), Jan Sokołowski (Uniwersytet Wrocławski), Irena Stramlicz Breznik (Uniwersytet w Mariborze), Ewa Teodorowicz-Hellman (Uniwersytet w Sztokholmie), Piotr Wierzchoń (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), Maria Wojtak (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)

Redakcja:

Instytut Języka Polskiego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
pl. Sejmu Śląskiego 1, 40-032 Katowice

tel. +48 32 200 95 15, www.ijp.us.edu.pl
forumlingwistyczne@us.edu.pl, www.forumlingwistyczne.us.edu.pl

Wersją pierwotną (referencyjną) czasopisma jest wydanie papierowe.

W formie elektronicznej publikacja dostępna jest w zasobach:

Central and Eastern European Online Library
(www.ceeol.com)

Open Journal Systems

(<http://www.journals.us.edu.pl>)

The Central European Journal of Social Sciences and Humanities

(<http://cejsh.icm.edu.pl>)

SPIS TREŚCI

STUDIA 1

Od Redakcji	11
Artur Rejter Styl czy dyskurs naukowy? Perspektywa historyczna	17
Magdalena Hawrysz Status i prestiż oświeceniowej polszczyzny w świetle uwag Adama Kazimierza Czartoryskiego	27
Rafał Zarębski Z problematyki badań nad językiem polskich przekładów <i>Historii Aleksandra Wielkiego</i>	39
Ewelina Kwapien Struktura tematyczna czasownikowych zapożyczeń leksykalnych z języka niemieckiego zanikających w dobie nowopolskiej	53
Agnieszka Szamborska Typy zdań z użyciem polskich i koreańskich podstawowych czasowników ruchu – wnioski z badań ankietowych	69
Irena Putka Włoskie złożenia nominalne typu V+N – problemy tłumaczenia na język polski	85

ARCHIWALIA

2

- Krystyna Kleszczowa** 97
Międ-Gender Groups and the Problem of Genesis of the Masculine Personal Gender

POLEMIKI

3

- Marcin Maciołek** 109
Sukces czy porażka fonodydaktyki języka polskiego jako obcego? Rozważania na temat książki Michaliny Biernackiej *Znajdź z polskim wspólny język. Fonetyka w nauczaniu języka polskiego jako obcego. Poradnik metodyczny* (Łódź 2016, 240 s.)

- Barbara Mitrenga** 125
W jaki sposób badać wyrażenia funkcyjne w ujęciu historycznym? Rozważania po lekturze książki Tomasz Miki i Agnieszki Słobody *Wyrażenia funkcyjne w średniowiecznej polszczyźnie z perspektywy składowej. Wybrane problemy badawcze* (Poznań 2015, 183 s.)

- Katarzyna Sujkowska-Sobisz** 133
Władza, wiedza, społeczeństwo. Wokół książki *Jak analizować dyskurs? Perspektywy dydaktyczne* pod redakcją Waldemara Czachura, Agnieszki Kulczyńskiej, Łukasza Kumięgi (Kraków 2016, 238 s.)

4
VARIA

Aleksandra Niewiara	139
Językoznawczy mariaż tradycji z nowoczesnością. Profesor Antonina Grybosiowa (1932–2016)	
Beata Duda, Karolina Lisczyk	143
Narzędzia cyfrowe w polonistycznej dydaktyce akademickiej – zastosowania, możliwości, perspektywy	
Justyna Małek	155
Sprawozdanie z seminarium naukowego „Przestrzenie humanistyki cyfrowej – korpusy diachroniczne polszczyzny” (Katowice, 24–25 kwietnia 2017)	
Wioletta Wilczek	159
Sprawozdanie z konferencji naukowej „Kuchnia w języku i kulturze dawniej i dziś” (Katowice, 9 maja 2017)	
Barbara Matuszczyk	163
Sprawozdanie z V Międzynarodowej Konferencji Logopedycznej „Logopedia w teorii i praktyce” (Chorzów, 16–17 września 2017)	
Bernadetta Ciesek	167
Sprawozdanie z konferencji naukowej „Reprezentacje świata w dyskursach (modele, obrazy, wizje)” (Brenna, 25–27 października 2017)	
Noty o autorach	173

TABLE OF CONTENTS

STUDIES 1

From the Editors	11
Artur Rejter Academic Style or Discourse? A Historical Perspective	17
Magdalena Hawrysz Status and Prestige of the Polish Enlightenment Language in the Light of Adam Kazimierz Czartoryski's Comments	27
Rafał Zarębski Some Issues in the Language Research on Polish Translations of <i>The Story of Alexander the Great</i>	39
Ewelina Kwapięń Semantic Structure of Verb Borrowings from German Going Out of Use During the New Polish Period	53
Agnieszka Szamborska Types of Sentence in both the Polish and Korean Languages Concerning Basic Verbs of Motion – Drawing upon Survey Results	69
Irena Putka Italian V+N Compounds and Their Translation into Polish	85

ARCHIVAL
2

- Krystyna Kleszczowa** 97
Mixed-Gender Groups and the Problem of Genesis of the Masculine Personal Gender

POLEMICS
3

- Marcin Maciołek** 109
A Success or a Failure of Phonodidactics in Teaching Polish as a Foreign Language? Considerations on the Topic of Michalina Biernacka's *Znajdź z polskim wspólny język. Fonetyka w nauczaniu języka polskiego jako obcego. Poradnik metodyczny* (Łódź 2016, 240 pp.)

- Barbara Mitrenga** 125
How to Investigate Functional Expressions Based on a Historical Approach? Considerations after Reading Tomasz Mika and Agnieszka Słoboda's *Wyrażenia funkcyjne w średniowiecznej polszczyźnie z perspektywy składniowej. Wybrane problemy badawcze* (Poznań 2015, 183 pp.)

- Katarzyna Sujkowska-Sobisz** 133
Authority, Knowledge, Society. Around the Book *Jak analizować dyskurs. Perspektywy dydaktyczne* edited by Waldemar Czachur, Agnieszka Kulczyńska and Łukasz Kumięga (Kraków 2016, 238 pp.)

4 VARIA

Aleksandra Niewiara	139
A Linguistic Marriage of Tradition and Modernity. Professor Antonina Grybosiowa (1932–2016)	
Beata Duda, Karolina Lisczyk	143
Digital Tools in the Polish Language Academic Didactics – Applications, Possibilities, Prospects	
Justyna Małek	155
A Report from the Academic Seminar “Spaces of Digital Didactics – Diachronic Corpora of the Polish Language” (Katowice, 24–25 April 2017)	
Wioletta Wilczek	159
A Report from the Academic Conference “Cooking and Cuisine in Language – Erstwhile and Today” (Katowice, 9 May 2017)	
Barbara Matuszczyk	163
A Report from the Fifth International Speech Therapy Conference “Speech Therapy in Theory and Practice” (Chorzów, 16–17 September 2017)	
Bernadetta Ciesek	167
A Report from the Academic Conference “World Depicted in Discourses (Patterns, Images, Visions)” (Brenna, 25–27 October 2017)	
Notes on Contributors	173

Od Redakcji

Różnorodność tematyczna, metodyczna, metodologiczna, a nawet technologiczna to we współczesnym świecie nauki szczególnie cenne wartości. Przedstawiciele językoznawstwa jako nauki, w której przedmiot opisu jest jednocześnie narzędziem opisu, od dłuższego już czasu podejmują wyzwanie aplikacji metod cyfrowych do swoich badań. Dla wielu oczywiste jest, że warto sięgać po mierzalne, weryfikowalne i cyfrowe techniki gromadzenia materiału i jego opisu, by lepiej badać tak specyficzne tworzywo, jakim jest język. Nadal jednak obecne i wysoko cenione są w pracach językoznawczych tradycyjne metody ekspozycji i systematyzowania słownictwa. Trudno przecenić indywidualne obcowanie z tekstem na kartach zabytku językowego, choć to digitalne pomoce naukowe stwarzają nowe możliwości jego opisu. Te dwa aspekty z pewnością brali pod uwagę autorzy opracowań badawczych, które mamy przyjemność przekazać Państwu do lektury w prezentowanym, piątym numerze „Forum Lingwistycznego”.

W dziale *Studia* przedstawiamy sześć artykułów. Cztery z nich to opracowania historycznojęzykowe: pierwsze studium ma charakter teoretyczny; autorzy pozostałych – materiałowych – wykorzystują jako podstawę badawczą zarówno źródła leksykograficzne, jak i wybrane teksty z XVI i XVIII wieku. Dwa ostatnie w tym dziale artykuły, oparte na glottodydaktycznych doświadczeniach autorek, dotyczą porównania struktur polskich z ich semantycznymi odpowiednikami w językach obcych: włoskim i koreańskim.

Artykuł Artura Rejtera *Styl czy dyskurs naukowy? Perspektywa historyczna* zawiera próbę zdefiniowania tytułowych terminów jako narzędzi w badaniach historycznojęzykowych nad odmianą naukową polszczyzny. Autor stawia tezę o przydatności obu tych terminów i szczegółowo opisuje ich wzajemne relacje. Porusza również problem oceny języka tekstów dawnych pod względem stopnia naukowości historycznej polszczyzny. Rozwiązania terminologiczne przedstawione w artykule stanowią nową propozycję w badaniach z zakresu historii języka.

Inspiracją do historycznych badań dawnej świadomości językowej dla Magdaleny Hawrysz stała się mało znana publikacja Adama Kazimierza Czartoryskiego *Myśli o pismach polskich*. Przedmiotem opisu badaczki jest ocena osiemnastowiecznej polszczyzny dokonana przez przedstawiciela elity intelektualnej tamtych czasów. Autorka w tekście *Status i prestiż oświeceniowej polszczyzny w świetle uwag Adama Kazimierza Czartoryskiego* przytacza myśli członka Komisji Edukacji Narodowej, który radzi, by w zasobie słownictwa „bogacić się łupami”, czyli mądrze zapożyczać słowa do polszczyzny; zachęca, by dbać o język ojczysty, ponieważ „słowa są narzędziem myśli”; i zaleca, by w tworzeniu słów nowych „nie być ani bigotem ani libertynem, lecz w miarę potrzeby śmiałym”.

Nad najstarszymi zabytkami polskiego piśmiennictwa pochyla się autor tekstu *Z problematyki badań nad językiem polskich przekładów „Historii Aleksandra Wielkiego”*. Zapropo-

nowana przez Rafała Zarębskiego analiza semantyczna umożliwiająca porównanie dwóch polskich przekładów łacińskiego romansu pozwala na zweryfikowanie dawnych ustaleń na temat *Historii Aleksandra* oraz *Historii o żywocie i znamienitych sprawach Aleksandra Wielkiego, króla Macedońskiego*. Swój postulat badawczy, by uznać aleksandreidę z 1510 roku za tekst staropolski, choć powstały na styku epok średniowiecza i renesansu, autor uzasadnia przeprowadzoną analizą lingwistyczną, która obejmuje badania zarówno semantyki, jak i składni zabytku.

Na bogatej bazie materiałowej oparte są rozważania Eweliny Kwapien (pt. *Struktura tematyczna czasownikowych zapożyczeń leksykalnych z języka niemieckiego zanikających w dobie nowopolskiej*). Warszawska badaczka historii języka przeanalizowała strukturę tematyczną 86 czasownikowych germanizmów, które w *Słowniku języka polskiego* pod redakcją Witolda Doroszewskiego zostały opatrzone kwalifikatorami *dawny*, *przestarzały* i *wychodzący z użycia*. Analizowane jednostki znaczeniowe zostały zgrupowane w polach »praca człowieka« oraz »człowiek w społeczeństwie«. Zanik wybranej grupy wyrazów (np. *fortyować* 'kierować końmi, powozić', *sztamować* 'wywiercać otwory w drewnie', *fechtować* 'walczyć białą bronią', *kredensować* 'przewodzić komuś') autorka ocenia jako świadectwo językowe odzwierciedlające zmiany, które w 2. połowie XX wieku dokonały się w zakresie organizacji pracy oraz realiów życia społecznego.

Problematykę glottodydaktyczną podejmuje Agnieszka Szamborska w artykule *Typy zdań z użyciem polskich i koreańskich podstawowych czasowników ruchu – wnioski z badań ankietowych*. Jest to analiza porównawcza zestawiająca charakterystyczne dla polszczyzny czasowniki ruchu z koreańskimi strukturami gramatycznymi, które nie posiadają kategorii aspektu. Artykuł przedstawia słabo rozpoznane zagadnienia nauczania języka polskiego jako obcego, zawiera również cenne rozwiązania praktyczne.

Tematyce nauczania języka polskiego jako obcego poświęcony jest także tekst Ireny Putki, zatytułowany *Włoskie złożenia nominalne typu V+N – problemy tłumaczenia na język polski*. Autorka ilustruje zagadnienie włoskich złożeń nominalnych typu V+N bogatym materiałem językowym, który zgromadziła, ucząc języka polskiego w środowisku włoskojęzycznym. Artykuł dotyczy spotykanego już w języku staropolskim typu złożeń, współcześnie raczej nieproduktywnego. Ograniczenia derywacyjne polszczyzny wymuszają na tłumaczach poszukiwanie innych językowych sposobów transponowania struktur włoskich. Rozważania obejmują nazwy wykonawców czynności, obiektów i środków czynności, pojemników, pojęć i zjawisk, na przykład *połykacz ognia*, *wieszak*, *otwieracz do butelek*, *strach na wróble*, *łamiętówka*.

W dziale *Archiwalia* – zgodnie z zasadami „Forum”, czyli w wersji obcojęzycznej – pragniemy przypomnieć tekst Krystyny Kleszczowej *Mixed-Gender Groups and the Problem of Genesis of the Masculine Personal Gender* (tytuł oryginału: *Zbiory różnorodzajowe a problem genezy rodzaju męskoosobowego*) z 1994 roku. Prezentujemy go z uwagi na nadal aktualne i wciąż nie do końca rozwiązane trudne zagadnienia dotyczące genezy rodzaju męskoosobowego w polszczyźnie.

Wielość tematów podejmowanych we współczesnym językoznawstwie znajduje także odzwierciedlenie w dziale *Polemiki*. To tu dyskutuje się z sądami na temat fonodydaktyki języka polskiego jako obcego (polemika zatytułowana *Sukces czy porażka fonodydaktyki języka polskiego jako obcego?* autorstwa Marcina Maciołka z książką Michaliny Biernackiej

Znajdź z polskim wspólny język. *Fonetyka w nauczaniu języka polskiego jako obcego. Poradnik metodyczny*) czy próbuje się odpowiedzieć na wcale niełatwe pytanie: *W jaki sposób badać wyrażenia funkcyjne w ujęciu historycznym?* (recenzja Barbary Mitrengi dotycząca pracy Tomasza Miki i Agnieszki Słobody pt. *Wyrażenia funkcyjne w średniowiecznej polszczyźnie z perspektywy składniowej. Wybrane problemy badawcze*). Zupełnie odmiennym zagadnieniom poświęcona jest książka *Jak analizować dyskurs? Perspektywy dydaktyczne*, która pokazuje, jak przekazywać najnowsze osiągnięcia dyskursologii adeptom polonistyki. Omawia ją dokładnie w swojej recenzji zatytułowanej *Władza, wiedza, społeczeństwo* Katarzyna Sujkowska-Sobisz, akcentując nie tylko wartości poznawcze publikacji, ale przede wszystkim jej zalety metodyczne.

W dziale *Varia* znajdzie Czytelnik wspomnienie o zmarłej Profesor Uniwersytetu Śląskiego Antoninie Grybosiovej (tekst Aleksandry Niewiary pt. *Językoznawczy mariaż tradycji z nowoczesnością. Profesor Antonina Grybosiova (1932–2016)*), a także kilka sprawozdań z ważnych konferencji zorganizowanych przez śląskie środowisko językoznawcze: Justyna Małek prezentuje tematykę seminarium naukowego „Przestrzenie humanistyki cyfrowej – korpusy diachroniczne polszczyzny”, które odbyło się w Katowickim Centrum Informacji Naukowej i Bibliotece Akademickiej (24–25 kwietnia 2017); z kolei Wioletta Wilczek zdaje sprawę z konferencji naukowej „Kuchnia w języku i kulturze dawniej i dziś” (9 maja 2017); z tekstu Barbary Matuszczyk poznamy zagadnienia V Międzynarodowej Konferencji Logopedycznej „Logopedia w teorii i praktyce” (16–17 września 2017); Bernadetta Ciesek relacjonuje przebieg drugiej interdyscyplinarnej wyjazdowej konferencji „Reprezentacje świata w dyskursach (modele, obrazy, wizje)” (25–27 października 2017). Również w dziale *Varia* znaleźć można niezwykle interesującą propozycję dydaktyczną, która dotyczy nowych narzędzi analizy lingwistycznej (tekst Beaty Dudy i Karoliny Lisczyk pt. *Narzędzia cyfrowe w polonistycznej dydaktyce akademickiej – zastosowania, możliwości, perspektywy*). Autorki przygotowały omówienie kilku instrumentów cyfrowych oraz zaproponowały autorskie sposoby wykorzystania ich podczas zajęć akademickich. Wyposażone w wyszukiwarki korpusy tekstów, takie jak Narodowy Korpus Języka Polskiego czy Narodowy Fotokorpus Języka Polskiego, cenne okazują się w trakcie zajęć ze stylistyki czy przy okazji prezentowania koncepcji językowego obrazu świata. Narzędzie ChronoPress może dostarczyć materiału do rozważań z zakresu onomastyki, z kolei wyszukiwarka Spokes urozmaici zajęcia dotyczące współczesnej polszczyzny mówionej. Szczególną uwagę zwracają autorki na narzędzie do tworzenia przeszukiwalnych korpusów języka polskiego, czyli Korpusomat. Jest to instrument, który pozwala gromadzić własne zasoby cyfrowe według określonych kryteriów.

Pamiętając, że nazwa rocznika zawiera w sobie odniesienie do realiów świata starożytnego, gdzie *forum* oznaczało plac rozmów, miejsce debat, centrum wymiany myśli i poglądów, starałyśmy się zadbać o to, by teksty zawarte w redagowanym przez nas numerze były różne tematycznie i metodologicznie, ale jednak tworzyły mikroobraz zainteresowań polskich językoznawców; by, niczym ulice starożytnych miast, *decumanus* i *cardo*, przecinały się w miejscu najważniejszym – czyli na *forum*.

Zawarte w roczniku teksty na temat krzyżowania się pojęć (takich jak *dyskurs* – *styl* czy *prestiz* – *status*), opracowania utworów najstarszych sytuujące je z uwagi na posiadane cechy językowe na styku dwóch epok, porównywanie struktur gramatycznych dwóch odrębnych języków czy badanie dawnych tekstów nowoczesnymi instrumentami cyfrowymi

Od Redakcji

to kolejne przecięcia, które uświadamiają, że tylko droga umiejscowiona na solidnym planie, pełna krzyżówek i rozdroży, prowadzi do ożywczych konkluzji. Co najważniejsze – droga taka gromadzi na *forum* tych, którzy swoje rzetelne i odpowiedzialne opinie zechcieli wypowiedzieć głośno – za co autorom raz jeszcze dziękujemy.

Magdalena Pastuch, Kinga Wąsińska

Noty o autorach

Bernadetta Ciesek, dr, pracuje w Zakładzie Lingwistyki Tekstu i Dyskursu w Instytucie Języka Polskiego im. Ireny Bajerowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Zainteresowania badawcze: lingwistyka tekstu, krytyczna analiza dyskursu, wykluczenie i tolerancja w społecznych praktykach komunikacyjnych, ideologizacja życia społecznego. Autorka monografii *Dyskursy dyskryminacji i tolerancji w przestrzeni publicznej współczesnej Polski (wartości, postawy, strategie)* (Katowice 2018) oraz wielu artykułów z zakresu krytycznej analizy dyskursu, m.in. *Kreacje Obcego w dyskursie współczesnych polskich nacjonalistów* („Tekst i Dyskurs / Text und Diskurs” 2018, nr 11), *Przeciw wykluczeniu. Konceptualizacje współczesnej polskiej kobiety z perspektywy dyskursu feministycznego* („Acta Universitatis Lodziensis. Folia Linguistica” 2017, t. 51, z. 1).

b.ciesek@wp.pl

Beata Duda, dr, pracuje w Zakładzie Lingwistyki Tekstu i Dyskursu w Instytucie Języka Polskiego im. Ireny Bajerowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Zainteresowania badawcze: lingwistyka tekstu, lingwistyka dyskursu, socjolingwistyka. Autorka artykułów na temat strategii językowych i dyskursywnych wykorzystywanych w dyskursie publicznym i medialnym, m.in. *Współczesny flâneur? Postać spacerowicza w dyskursie turystycznym* (w: *Dyskurs i jego odmiany*. Red. B. WITOSZ, K. SUJKOWSKA-SOBISZ, E. FICEK. Katowice 2016); *Strategie językowe w dyskursie prasowym skoncentrowanym wokół sporu o kształt Dworca PKP w Katowicach* (w: *Miasto. Przestrzeń zróżnicowana językowo, kulturowo i społecznie*. Cz. 5. Red. M. ŚWIĘCICKA. Bydgoszcz 2015); *Wizerunek współczesnego humanisty w dyskursie prasowym i społecznym* (w: *Linguarum Silva*. T. 2. *Słowo – znaczenie – relacja w języku i w tekście*. Red. B. MITRENGA. Katowice 2013).

beata.a.duda@gmail.com

Magdalena Hawrysz, dr hab., profesor UZ, kierownik Zakładu Historii i Pragmatyki Języka Polskiego w Instytucie Filologii Polskiej na Uniwersytecie Zielonogórskim. Zainteresowania badawcze: dzieje polszczyzny (szczególnie okresu średniopolskiego) w aspekcie komunikacyjnym i kulturowym, dawny i współczesny język artystyczny, genologia lingwistyczna, lingwistyka antropologiczna, dyskursy w przeszłości. Autorka książki *Polemiczna twórczość Marcina Czechowica w perspektywie genologii lingwistycznej* (Zielona Góra 2012) oraz licznych artykułów, m.in. *Kryteria oceny zapożyczeń w XIX wieku (na marginesie książeczki Józefa Bliźnińskiego „Barbaryzmy i dziwolągi językowe”)* („Poradnik Językowy” 2017, nr 3); *Stylizacja językowa w powieści Jacka Dehnela „Matka Makryna”* („Język Artystyczny” 2017, T. 16: *Nowy (?) kanon (?) wokół Nagrody Literackiej „Nike”*); *Kategoria „Innego” jako element dyskursu tożsamościowego w średniopolskich katalogach władców – perspektywa krzyża* („Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Językoznawcza” 2016, T. 23, z. 2); *Średniopolskie katalogi monarchów i ich związki z retoryką* („Forum Artis Rhetoricae” 2016, nr 1(44)).

magda.hawrysz@interia.pl

Krystyna Kleszczowa, prof. zw. dr hab., pracuje w Zakładzie Leksykologii i Semantyki w Instytucie Języka Polskiego im. Ireny Bajerowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Jest członkiem kilku komi-

tetów naukowych: od roku 1995 zasiada w Komisji Słotwotwórstwa przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów, od 2007 roku jest członkinią Komitetu Językoznawstwa PAN oraz Komisji Teorii Języka przy PAN, od 2014 wchodzi w skład Rady Naukowej Instytutu Języka Polskiego PAN w Krakowie. W latach 2014–2017 pełniła funkcję przewodniczącej Polskiego Towarzystwa Językoznawczego. Zajmuje się słotwotwórstwem, leksykologią, historią języka polskiego, zwłaszcza historią słotwotwórstwa oraz słownictwa, szczególną uwagę zwracając na mechanizmy zmian znaczeń i funkcji. Jej dorobek naukowy obejmuje prawie 200 pozycji, m.in. książki *U źródeł polskich partykuł. Derywacja funkcjonalna, przemiany, zaniki* (Katowice 2015); *Staropolskie derywaty przymiotnikowe i ich perspektywiczna ewolucja* (Katowice 2003); *Staropolskie kategorie słotwotwórcze i ich perspektywiczna ewolucja. Rzeczowniki* (Katowice 1998); *Verba dicendi w historii języka polskiego. Zmiany znaczeń* (Katowice 1989).
krystyna.kleszcz@us.edu.pl

Ewelina Kwapien, dr, pracuje w Zakładzie Historii Języka Polskiego i Dialektologii w Instytucie Języka Polskiego na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego. Zainteresowania badawcze: historia języka, leksykologia i leksykografia. Opublikowała monografię *Kształtowanie się zasobu leksykalnego polszczyzny XIX wieku – rzeczowniki (na podstawie danych leksykograficznych)* (Warszawa 2010); *Słownik rzeczowników polszczyzny XIX wieku* (Warszawa 2013) oraz wiele artykułów historycznojęzykowych, zamieszczanych w czasopismach („Poradnik Językowy”, „Prace Filologiczne”, „Biuletyn PTJ”), a także w monografiach wieloautorskich, np. *Słownikowe informacje etymologiczne o czasownikowych germanizmach zanikających w dobie nowopolskiej* (w: *W labiryncie polszczyzny. Profesorowi Stanisławowi Dubiszowi – doktorzy i doktoranci*. Red. B.K. JĘDRYKA, E. KWAPIEN. Warszawa 2017); *Między słowami a rzeczywistością – wybrane nazwy środków transportu w dziewiętnastowiecznej polszczyźnie* (w: „Rozprawy Komisji Językowej ŁTN” 2014, T. 60).
e.m.kwapien@uw.edu.pl

Karolina Lisczyk, dr, pracuje w Zakładzie Lingwistyki Tekstu i Dyskursu w Instytucie Języka Polskiego im. Ireny Bajerowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Zainteresowania badawcze: semantyka, gramatyka, słotwotwórstwo, leksykografia. Autorka monografii *Fazowość i jej wykładniki w polszczyźnie* (Katowice 2015). Współredaktorka publikacji (z Marcinem Maciołkiem): *Ruch w języku – język w ruchu* (Katowice 2012); *Granice w języku – język w granicach* (2014) oraz licznych artykułów, np. *Między ilością a intensywnością. O trudnościach w klasyfikowaniu czasowników saturatywnych* (w: *Nieokreśloność i granice*. Red. M. DANIELEWICZOWA, K. DOBOSZYŃSKA-MARKIEWICZ, A. WÓJCICKA. Warszawa 2017); *Odwleka spotkanie czy tylko je oddala? O sposobach konceptualizowania zmiany terminu na późniejszy* („Postscriptum Polonistyczne” 2017, nr 1 (19)).
karolina.lisczyk@wp.pl

Marcin Maciołek, dr, pracuje w Katedrze Międzynarodowych Studiów Polskich Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Zainteresowania badawcze: gramatyka historyczna i historia języka polskiego oraz glottodydaktyka polonistyczna. Autor książek: *Kształtowanie się nazw owadów w języku polskim. Procesy nominacyjne a językowy obraz świata* (Katowice 2013); *U źródeł słów* (Katowice 2017). Współredaktor (z Karoliną Lisczyk) publikacji: *Ruch w języku – język w ruchu* (Katowice 2012); *Granice w języku – język w granicach* (Katowice 2014).
marcin.maciolek@wp.pl

Justyna Małek, mgr, doktorantka w Zakładzie Leksykografii i Semantyki w Instytucie Języka Polskiego im. Ireny Bajerowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Zainteresowania badawcze: historia języka, korpusy językowe.
jus.malek@wp.pl

Barbara Matuszczyk, mgr, doktorantka w Zakładzie Lingwistyki Tekstu i Dyskursu w Instytucie Języka Polskiego im. Ireny Bajerowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Zainteresowania badawcze: język w mediach, semantyka, kultura języka.
bm.matuszczyk@gmail.com

Barbara Mitrenga, dr, pracuje w Zakładzie Leksykologii i Semantyki w Instytucie Języka Polskiego im. Ireny Bajerowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Zainteresowania badawcze: historia i gramatyka języka polskiego, etymologia, semantyka, intensyfikatory. Autorka monografii: *Zmysł smaku. Studium leksykalno-semantyczne* (Katowice 2014). Jest współautorką (z Dagmarą Bałabaniak) książki *Polskie intensyfikatory w ujęciu historycznym* (Katowice 2015) oraz *Słownika zapomnianych wyrażeń funkcyjnych* (Warszawa 2015), a także autorką ponad dwudziestu artykułów naukowych, m.in.: *Nazwy zmysłu smaku w języku polskim* („LingVaria” 2009, nr 2 (8)); *A Phenomenon of Synesthesia in the Polish Language*. („Studies on Slavic Languages” 2012, nr 17 (1) (Seul)); *Wykładniki intensywności typu strasznie, potwornie, przeraźliwie w historii polszczyzny*. W: *Wyrażenia funkcyjne w perspektywie diachronicznej, synchronicznej i porównawczej*. Red. K. KLESZCZOWA, A. SZCZEPANEK (Katowice 2014). Od 2011 roku redaktor naukowa rocznika „Linguarum Silva”.
barbara.mitrenga@us.edu.pl

Aleksandra Niewiara, dr hab., prof. UŚ, adiunkt w Zakładzie Leksykologii i Semantyki w Instytucie Języka Polskiego im. Ireny Bajerowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Zainteresowania badawcze: lingwistyka kulturowa, historia języka, semantyka, pragmatyka. Autorka monografii: *Wyobrażenia o narodach w pamiętnikach i dziennikach XVI–XIX wieku* (Katowice 2000); *Moskwicין – Moskal – Rosjanin w dokumentach prywatnych. Portret* (Łódź 2006); *Kształty polskiej tożsamości. Potoczny dyskurs narodowy w perspektywie etnolingwistycznej (XVI–XX wiek)* (Katowice 2009/2010).
aleksandra.niewiara@us.edu.pl

Irena Putka, dr, emerytowana lektorka języka polskiego na Uniwersytecie w Turynie i profesor kontraktowy na uniwersytecie w Mediolanie. Zainteresowania badawcze: nauczanie języka polskiego jako obcego, zagadnienia konfrontatywne polsko-włoskie, teoria tłumaczenia. Jest autorką opracowania monograficznego *Konstrukcje włoskie z czasownikami „fare”, „dare”, „prendere” i ich odpowiedniki polskie* (Warszawa 1997), wielu artykułów opublikowanych w polskich i włoskich czasopismach językoznawczych oraz w zbiorach materiałów konferencyjnych PAN w Rzymie, m.in. *La norma di fronte alle nuove tendenze nella lingua polacca contemporanea* (w: *Il problema del canone nella letteratura polacca*. Red. M. CICCARINI, K. ŻABOKLIKI. Roma 2003); *Aspetti linguistici della narrazione nella prosa dei giovani scrittori polacchi* (w: *Italia, Polonia, Europa. Scritti in memoria di Andrzej Litwornia*. Red. A. CECCHERELLI. Roma 2007); *Le formazioni italiane tipo „padellata” e la loro traduzione in polacco* („Studi Slavistici” 2012); *Język polski we Włoszech i w północno-wschodnich regionach Francji* („Poradnik Językowy” 2013, z. 8). Jest członkiem PTJ i AIP (Associazione Italiana dei Polonisti).
putka@tiscali.it

Artur Rejter, prof. dr hab., pracuje w Zakładzie Historii Języka Polskiego w Instytucie Języka Polskiego im. Ireny Bajerowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Zainteresowania naukowe i główne obszary badawcze: historia języka polskiego, genologia lingwistyczna, teoria tekstu i dyskursu, stylistyka, onomastyka literacka i onomastyka dyskursu, leksykologia i semantyka historyczna, lingwistyka płci, dzieje dyskursu naukowego. Autor monografii: *Kształtowanie się gatunku reportażu podróźniczego w perspektywie stylistycznej i pragmatycznej* (Katowice 2000); *Leksyka ekspresywna w historii języka polskiego. Kulturowo-komunikacyjne konteksty potoczności* (Katowice 2006); *Płeć – język – kultura* (Katowice 2013); *Nazwa własna wobec gatunku i dyskursu* (Katowice 2016); *Na-*

zwy własne w kon/tekstach kultury (Katowice 2018, w druku). Współautor (z M. SIUCIAK) książki *Polszczyzna XVII wieku. Stan i przeobrażenia* (Katowice 2002) i (z I. LOEWÉ) skryptu dla studentów *Gra w gramatykę. Ćwiczenia i materiały do gramatyki opisowej języka polskiego* (Katowice 2002).
artur.rejter@op.pl

Katarzyna Sujkowska-Sobisz, dr, pracuje w Zakładzie Lingwistyki Tekstu i Dyskursu w Instytucie Języka Polskiego im. Ireny Bajerowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Zainteresowania badawcze: genologia, dyskursologia, stylistyka, dyskurs handlowy, negocjacje. Współautorka *Małego słownika terminów teorii tekstu* (Warszawa 2005) oraz popularnonaukowej publikacji *www.poradnia-jezykowa.pl* (Katowice 2007). Współredaktorka publikacji: *Dyskurs i jego odmiany* (Katowice 2016). Autorka kilkunastu opracowań naukowych, a także sekretarz naukowa „Forum Lingwistycznego”.
katarzyna.sujkowska-sobisz@us.edu.pl

Agnieszka Szamborska, dr, pracuje w College of Central and East European Studies (Department of Polish) w Hankuk University of Foreign Studies w Republice Korei. Zainteresowania badawcze: językoznawstwo porównawcze, język koreański, glottodydaktyka. Artykuły z ostatnich lat: *The Conjunctive Repetition Forms as Grammatical Constructions in the Polish Language – through Comparison to Similar Constructions in the Korean Language* [폴란드어 접속사 반복형태의 문법구성 : 한국어 어미 반복형태의 문법구성 비교를 통해] (“East European & Balkan Studies” 2013, Vol. 36); współautor wraz z JINSUK SEO artykułu *A Study Concerning the Perception of Verbs of Motion in Both the Korean and Polish Languages* [한국인과 폴란드인의 이동 동사에 대한 인식 연구] (“East European & Balkan Studies” 2016, Vol. 40, No. 2), [w druku] *Kilka uwag na temat percepcji czasowników ruchu – na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród polskich i koreańskich studentów*. [Tom pokonferencyjny VI Światowego Kongresu Polonistów. Katowice 2016]
agaszam@gmail.com

Wioletta Wilczek, dr, pracuje w Zakładzie Historii Języka Polskiego w Instytucie Języka Polskiego im. Ireny Bajerowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Zainteresowania badawcze: lingwistyka płci, socjolingwistyka, polszczyzna śląska, lingwistyka kulturowa i język Internetu. Autorka monografii: *Polski język motoryzacyjny początku XXI wieku (na materiale portali hobbyistycznych)* (Katowice 2016). Współredaktorka publikacji: *Bogactwo polszczyzny w świetle jej historii*. T. 6 (Katowice 2016).
wiolettawilczek@gmail.com

Rafał Zarębski, dr hab., pracuje w Zakładzie Historii Języka Polskiego w Instytucie Filologii Polskiej i Logopedii Uniwersytetu Łódzkiego. Zainteresowania naukowe: historia języka, onomastyka, morfologia, stylistyka, semantyka. Opublikował monografie: *Słownik nazw osobowych w polskich przekładach Nowego Testamentu* (Łódź 2005); *Nazwy osobowe w polskich przekładach Nowego Testamentu* (Łódź 2006); *Rzeczownikowe prefiksy obcego pochodzenia w historii języka polskiego* (Łódź 2012) oraz wiele artykułów w czasopismach polskich i zagranicznych, np. *Номинативна дескрипција в „Зографска кодек” на фона на някои славянски преводи на „Евангелието”* („Palaeobulgarica/Старобългаристика” 2013, XXXVII (4)); *Nazwy geograficzne w polskich przekładach biblijnych jako problem badawczy* („Slavia časopis pro slovansku filologiju” 2016, R. 85, z. 3–4).
rafal.zarebski@uni.lodz.pl

Redaktor tekstów w języku polskim

Barbara Konopka

Redaktor tekstów w języku angielskim

Krystian Wojcieszuk

Korektor

Marzena Marczyk

Redaktor techniczny

Małgorzata Pleśniar

Opracowanie graficzne, projekt okładki

AiR Anna Osadnik i Ryszard Stotko

Łamanie

Barbara Wilk

Copyright © 2018 by

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 2449-9587

(wersja drukowana)

ISSN 2450-2758

(wersja elektroniczna)

Wydawca

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice

www.wydawnictwo.us.edu.pl

e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Nakład: 80 + 35. Ark. druk. 11,25. Ark. wyd. 14,5.

Papier Sora Matt Plus, 100 g Cena 20 zł (+ VAT)

Druk i oprawa

Volumina.pl Daniel Krzanowski

ul. Księżcia Witolda 7–9, 71-063 Szczecin